

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХОТИНСЬКИЙ КОЛЕДЖ ПОДІЛЬСЬКОГО ДАТУ

НА ДОПОМОГУ СТУДЕНТУ
КУРС ПРЕДМЕТУ „КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ”

Тема 1: Вступ. Предмет, метод і завдання економічного контролю.

Література: Л-5, с. 58-64; Л-7, с. 7-11; Л-11, с. 4-50; Л-14, с.19-25

Методичні вказівки: Успішному розв'язанню завдань докорінної перебудови економіки в умовах ринкових відносин сприяє добре налагоджений вмілий і оперативний контроль. Потрібно усвідомити необхідність вивчення предмета “Контроль і ревізія на сільськогосподарських підприємствах” для того, щоб кваліфіковано проводити перевірки чи ревізії, а також успішно здійснювати контроль за виробництвом і розподілом продукції у своєму господарстві.

Запам'ятайте:

Контроль здійснюють згідно з чинним законодавством, рішеннями органів управління та трудових колективів, і він відіграє важливу роль у зміцненні дисципліни та правопорядку.

Контроль взаємодіє з іншими функціями управління в замкнутому циклі управлінської діяльності. Зв'язок контролю найбільш виявляється з плануванням, бухгалтерським обліком і аналізом господарської діяльності.

Усі види і форми економічного контролю пов'язані і зумовлені між собою, спрямовані на успішний розвиток економіки підприємства і країни в цілому.

Практика виробила багато різноманітних прийомів і способів контролю. Завдання полягає в тому, щоб у конкретній ревізійній ситуації вибрати найоптимальніші з них, пам'ятаючи, що досліджуючи навіть прості операції або первинні документи, доводиться застосувати, як правило, кілька різних прийомів і способів.

Питання для самоперевірки:

1. Суть і значення економічного контролю.
2. Завдання контрольно-ревізійної служби підприємства.
3. Основні способи і прийоми натурального та документального контролю.
4. Ревізія як елемент методу економічного контролю.
5. Значення знань і умінь контрольних функцій для облікових працівників.

Тема 2: Характеристика та організаційні основи економічного контролю в Україні.

Література: Л-5, с. 58-64; Л-7, с. 7-11; Л-11, с. 4-50; Л-14, с.19-25

Методичні вказівки: Вивчаючи матеріал теми, треба зосередити увагу на організації контролю і основних завдань та функціях органів економічного контролю. Потрібно чітко з'ясувати форми здійснення контролю залежно від часу і способів проведення, джерел даних; права обов'язки і відповідальність службових осіб, які здійснюють функції контролю.

Опрацьовуючи матеріал теми, потрібно ознайомитись з примірним статутом та Положенням про ревізійну комісію сільськогосподарського підприємства.

Запам'ятайте:

Для виконання своїх обов'язків ревізори мають певні права і несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством.

Виконання внутрігосподарського контролю покладено на ревізійні комісії підприємств.

Питання для самоперевірки:

1. Організаційна структура побудови економічного контролю.
2. Органи відомчого контролю та їх функції.
3. Завдання і обов'язки ревізійних комісій підприємств.
4. Права, обов'язки і відповідальність посадових осіб, що здійснюють функції економічного контролю.
5. Зміст і завдання внутрішньогосподарського контролю.

Тема 3: Організація і планування економічного контролю.

Література: Л-5, с. 115-120; Л-10, с. 31-44; Л-11, с. 25-27, 50-62; Л-14, с. 14-15, Л-1, с. 37-44; Л-12, с. 63-84.

Методичні вказівки: Вивчаючи матеріал теми, з'ясуйте організацію при різних формах контролю.

Зверніть увагу, як потрібно організувати робоче місце контролера.

Важливою умовою раціональної організації контролю є планування контрольної роботи. З'ясуйте, коли і на який термін складають плани контрольної роботи, які етапи підготовки до ревізії та порядок її проведення, застосування різних методів перевірок, які особливості проведення ревізії за вимогою правоохоронних органів. Заключним питанням цієї теми є вивчення порядку оформлення результатів ревізії та перевірки, хто складав акти ревізії та в який термін, хто приймав рішення по результатах ревізії.

Запам'ятайте:

Тільки чітко організована система контролю за виробництвом і розподілом суспільного продукту, іншими сферами суспільного життя дає змогу своєчасно виявити й усунути фактори, які створюють перепони для ефективного ведення виробництва й досягнення поставленої мети. Добре організований контроль формує у працівників успіх ланок управління, діловитість, компетентність і оперативність, що є важливим фактором вирішення завдань економічного і соціального розвитку суспільства.

Для успішного вирішення зазначених завдань необхідно постійно вдосконалювати організацію і техніку проведення ревізій з урахуванням особливостей розвитку економіки і формуванням нових форм підприємства.

Важливим напрямом ревізійної роботи є розкриття фактів корупції злочинності. Чільне місце в ревізійній роботі повинна займати проблема посилення режиму економії. Важливим завданням ревізії є не тільки викриття різних порушень і виявлення зловживань, а й розробка конкретних пропозицій і рекомендацій щодо поліпшення виробничо-фінансової діяльності підприємств і організацій, зміцнення внутрігосподарського контролю, раціоналізації обліку, звітності та інших функцій управління.

За певними ознаками можуть виділятися інші види ревізій (суцільні, вибіркові, комбіновані тощо).

Знання класифікації ревізій за певними ознаками потрібні для організації їх проведення з урахуванням конкретних потреб і ситуацій.

Залежно від конкретних обставин вибирають той вид ревізій, який забезпечує виконання поставлених завдань.

Складання продуманої і чіткої програми – один з важливих факторів підготовчої роботи до проведення ревізій. Особливо важливо передбачити перевірку питань, пов'язаних із змінами в законодавстві та нормативних актах, новими законодавчими та нормативних актах, новими законодавчими актами.

Призначення ревізій і перевірки оформляють наказом або розпорядженням керівника відповідного органу управління, в якому вказують вид ревізії, назву підприємства, період, за який необхідно перевірити виробничо – фінансову діяльність, прізвище та ініціали керівника та всіх членів ревізійної групи, строк проведення та подання матеріалів ревізій, кількість днів на перевірку кожному члену ревізійної групи. На підставі наказу кожному з них виписують посвідчення про відрядження із зазначенням місця, мети і строку відрядження. Керівнику ревізійної бригади вручають програму ревізії, копію наказу або виписку з наказу про проведення ревізій.

Спеціалісти у складі ревізійної бригади при проведенні комплексної ревізії основну увагу звертають на перевірку організації і технології виробництва по галузях.

Основними документами якими оформляють результати ревізій і перевірок є основний акт, проміжні акти, розрахунки.

Систематичному нагляду з боку апарату економічного контролю за ходом справи підлягають передані правоохоронним органам матеріали ревізії. Рекомендують практикувати взаємну звірку справ, за необхідності – подавати додаткові матеріали, які допомагають прискоренню розгляду позитивних заяв.

Питання для самоперевірки:

1. Які основні прийоми фактичного контролю?
2. Основні прийоми документального контролю.
3. Види ревізій.
4. Зміст акта ревізії, вимоги, що ставляться до нього.
5. Способи оперативного контролю за виконанням прийнятих згідно з актами ревізії рішень.

Тема 4: Організація аудиторської діяльності.

Література: Л-7, с. 11-17, 45-59, 86-92; Л-12, с. 7-10, 18-24; с. 91-104.

Методичні вказівки: Під час вивчення питань теми треба усвідомити, що правильно організована аудиторська діяльність значно поліпшить стан фінансової і господарської діяльності підприємств.

Слід також відзначити, що аудиторська діяльність визначає правові засади створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власника.

Запам'ятайте:

Аудит розцінюють як засіб профілактики та виховання в суспільстві принципу порядності підприємництва і поваги до закону. Головна мета аудиту – дати користувачу фінансової звітності впевненість у тому, що звіти дають достатньо повне уявлення про фактичний стан справ на підприємстві на певну дату. Для досягнення цієї мети аудитору потрібно вийти за чисто бухгалтерську функцію і намагатися дослідити, як функціонує підприємство в цілому. Розуміння бізнесу, підприємництва є головним в аудиті, бо лише в цьому випадку аудитор може сформулювати обґрунтований висновок про те, чи відповідають фінансові звіти реальному стану справ. Саме з цих позицій потрібно вирішувати питання про організацію і методику проведення аудиту.

Визначивши об'єкти і види діяльності, аудиторська фірма формує штати своїх працівників, проектує внутрішню спеціалізацію аудиторів та інших фахівців, розподіляє службові обов'язки, розробляє методику проведення аудиту.

В Україні регулювання аудиторською діяльністю здійснюється відповідно до англо-американського підходу. Так, за ініціативою Спілки аудиторів був підготовлений і прийнятий Верховною Радою України Закон “Про аудиторську діяльність”. Після прийняття Закону була створена аудиторська Палата України як незалежний самостійний орган на засадах самоврядування. Поточні справи в секретаріату здійснює спостережна рада. На території України рішенням аудиторської палати створюються регіональні відділення.

Для виконання своїх обов'язків аудитори мають права і несуть відповідальність відповідно до Закону України “Про аудиторську діяльність”.

Методичні прийоми аудиторів ті ж, що і економічного контролю (економічний аналіз, перевірка документів за формою і змістом (їх огляд), математична перевірка, зіставлення документів, нормативна, поопераційна (хронологічна) перевірка, письмові пояснення та записи, інвентаризація, лабораторний аналіз, експертна оцінка, контрольні перевірки).

Для виконання плану аудитор повинен підготувати програму аудиторської перевірки. **Програма аудиту** – це детальний перелік змісту аудиторських процедур. Програма повинна бути настільки деталізованою, щоб можна була використовувати її як інструкцію для виконавців аудиту.

По закінченні аудиторської перевірки аудитор складає два підсумкові документи: звіт про результати аудиторської перевірки та аудиторський висновок.

Питання для самоперевірки:

1. Що таке аудит? Його суть та значення.
2. Як здійснюється аудиторська діяльність в Україні?
3. Порядок одержання сертифіката та ліцензії на право аудиторської діяльності.
4. Порядок утворення аудиторських фірм, їх права, обов'язки та відповідальність.
5. Аудит в процесі приватизації підприємств.

Тема 5: Контроль і ревізія грошових коштів.

Література: Л-9, с. 18-31; Л-10, с. 56-73; Л-11, с. 123-132; 130-142.

Методичні вказівки: вивчаючи матеріал даної теми, треба з'ясувати завдання ревізії касової готівки та методику проведення документальної ревізії.

Треба вивчити техніку інвентаризації касової готівки і умови для забезпечення зберігання грошей та цінних паперів.

Слід сконцентрувати увагу на такій послідовності проведення ревізії: перевірка відповідності записів у звіті касира із записами в касовій книзі;

перевірка відповідності наявних первинних документів з відображенням їх у касовій книзі;

перевірка касових ордерів за змістом відображених у них операцій;

математична перевірка касових документів;

перевірка повноти і своєчасності оприбуткування в касу готівки, одержаної виручки від реалізації продукції, робіт та послуг;

перевірка достовірності записів до регістрів обліку по кореспондуючих рахунках.

Перевірка дотримання порядку проведення касових операцій.

Запам'ятайте:

Для виконання цих завдань необхідно використовувати дані первинного й аналітичного обліку. Під час перевірки касових операцій використовують прибуткові і видаткові касові ордери, чекові книжки, журнал реєстрації касових документів, касові книги, звіти касира з доданими до них первинними документами, журнал – ордер №1 і відомість до нього № 1а. Нормативним актами, які регламентують касові операції у юридичних і фізичних осіб та приватних підприємців у національній валюті в Україні є Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні та інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України.

Для того, щоб успішно виконати поставлені завдання, ревізію коштів слід почати з перевірки готівки і цінних паперів, які зберігаються на даний момент у класі. Потім перевіряють дотримання Положення про ведення касових операцій і законність банківських операцій. Така послідовність включає інших варіантів перевірок, якщо вони будуть зручнішими і ефективними.

Результати інвентаризації грошей і цінних паперів у класі оформляють актом.

Акт інвентаризації готівки і цінних паперів складають у трьох примірниках: перший – додається до акта ревізії, другий – головний бухгалтер додає до бухгалтерських справ для відображення в обліку результатів інвентаризацій, третій – касир додає до касового обліку.

Попри зовнішню нескладність та відносно невеликий об'єм документів, що підлягають перевірці, питанню перевірки касових операцій слід приділити особливу увагу. За незначними, на перший погляд, порушеннями можуть приховуватись досить значні зловживання, які призводять до фінансових санкцій, що негативно впливають на фінансовий стан підприємства.

Ревізія операцій на рахунках у банку є дуже важливою, адже її якісне проведення дає змогу аналізувати і контролювати фінансові потоки на підприємстві. Крім того, можна виявити порушення в цій сфері, з'ясувати їх причини, наслідки, а також вжити заходів для запобігання їх подальших проявів. Можна виявити порушення, які, певним чином, стосуються інших сторін фінансово-господарської діяльності, та зосередити на них усю подальшу перевірочну роботу.

Питання для самоперевірки:

1. Назвіть джерела даних для проведення ревізії коштів.
2. Яка послідовність проведення ревізії коштів?
3. Як перевірити повноту і своєчасність оприбуткування готівки, одержаних з банку і за реалізовану продукцію в касу господарства?
4. Як здійснюють поточний контроль за дотриманням касової дисципліни?
5. В чому суть перевірки операцій по рахунках в банку?

Тема 6: Контроль і ревізія розрахунково – кредитних операцій.

Література: Л-10, с. 73-112; Л-12, с. 137-163; Л-11, с. 142-164; Л-13, с. 63-86.

Методичні вказівки: Вивчаючи матеріал цієї теми, з'ясуйте завдання, джерела і послідовність проведення ревізій розрахунково-кредитних операцій.

Під час вивчення питань теми треба ознайомитись з постановою кабінету міністрів України “Про зміни норм відшкодування витрати по службових відрядженнях відрядженням в межах України”. Всі витрати по найму житла, в тому числі за послуги, що надаються в готелях, при наявності виправданих документів відшкодовуються в готелях, при наявності виправданих документів відшкодовуються повністю.

Запам'ятайте:

Для більшої ефективності контролю розрахункових операцій слід дотримуватись певної послідовності перевірки за кожною групою розрахунків: наявність, своєчасність і правильність укладання договорів, виконання договірних зобов'язань, аналіз динаміки заборгованості та виявлення простроченої і безнадійної заборгованості. Крім цього, слід провести зустрічні перевірки на предмет підтвердження заборгованостей, для чого, потрібно порівняти заборгованості в балансі на рахунках 36, 37, 38, 63, 64, 68 тощо, у головній книзі, виявлені суми повинні відповідати записам реєстрів бухгалтерського обліку та даним первинних документів, а останні – договірним умовам і нормативним актам.

Окремо слід виділити безнадійну заборгованість і згрупувати всі заборгованості за строками виникнення. Це сприятиме кращій організації заходів щодо погашення заборгованості.

Обов'язково слід проаналізувати заборгованість і встановити її достовірність і обґрунтованість списання. Тут можуть виявитись факти безпідставного списання простроченої заборгованості на витрати.

Джерелами даних для ревізії розрахункових операцій є дані різних розрахунків, головної книги, реєстрів синтетичного і аналітичного обліку. Первинних документів, договорів та нормативних документів. Крім того, можна використати дані бухгалтерської та податкової звітності і нормативної бази з питань оподаткування, правові акти цивільно-процесуального характеру.

З'ясувавши всі обставини стосунків підприємств з покупцями і замовниками, виявивши всі недоліки і порушення, їх слід узагальнити і

вказати суму недоодержаного підприємством доходу. Крім того, треба з'ясувати наслідки ці порушення вплинули на податкові зобов'язання, адже за несплату податків (ПДВ, акциз та податок на прибуток) до підприємства застосовуються досить значні фінансові санкції, а винні особи повинні притягуватись до відповідальності згідно з законодавством.

У всіх випадках слід встановити реальність кредиторської заборгованості постачальникам з обліку, її відповідність даним фінансової звітності. По кожному випадку виявляють дотримання строків позовної давності.

Ревізору слід встановити правильність відображення в балансі відповідних залишків заборгованості. У випадках встановлених розбіжностей слід перевірити реальність і документальну обґрунтованість заборгованості за кожним постачальником і підрядником окремо. І слід розібратись, чи виникли такі розбіжності внаслідок занедбаності обліку розрахункових операцій або зловживань.

Всі наведені факти повинні відображатись в акті ревізії.

З'ясувавши правильність розрахунків внесків до Фонду соціального страхування та до Пенсійного фонду і всі розбіжності, слід приділити увагу своєчасності перерахування цих внесків. У випадку несвоечасності сплати страхових внесків з підприємства стягується пеня. Вона нараховується з сум недоїмки за кожен прострочений день у розмірі, встановленому чинним законодавством. Пеня нараховується на повну суму простроченого платежу, починаючи з наступного дня після одержання заробітної плати.

Крім того, слід перевірити наскільки своєчасно підприємство подає звітність до відповідних органів.

Всі виявлені порушення фінансової дисципліни з питань розрахунків по страхових внесках слід відобразити в акті, окремо вказати винних осіб. Згідно з чинним законодавством вони притягуються до відповідальності.

Ревізор повинен переконатись у тому, що всі випадки нестач, крадіжок і втрат від псування цінностей з вини відповідальних осіб, віднесено на цих осіб. Крім того, слід з'ясувати повноту і своєчасність відображення операцій за відшкодуванням завданого збитку в регістрах бухгалтерського обліку.

Перевіряючи авансові звіти, слід встановити законність та цільове використання сум.

Випадки переоплат чи недооплат реєструються у відомості порушень, де вказують їх характер, дату і номер документа, за яким встановлено порушення. Суму переоплати чи недоплати, особу, винну в допущенні порушення.

Зробивши всі необхідні перевірки, ревізор повинен з'ясувати правильність відображення операцій, пов'язаних з розрахунками з підзвітними особами, в Ж-О № 7 с.-г. І відповідність оборотів і залишків по журналу-ордеру, головній книзі, балансу. Особливо звертають увагу на кореспонденцію рахунків та списання підзвітних сум.

Важливо з'ясувати, чи всі авансові звіти затверджені керівником, чи вносить бухгалтер необхідні виправлення, за відсутності виправдувальних документів, а також за наявності арифметичних помилок, неправильно оформлених документів; чи на всіх авансових звітах є підпис бухгалтера.

Коли в процесі ревізії виникне необхідність, слід зробити зустрічні перевірки, а їх результати обов'язково відобразити в акті ревізії.

Перевірку розрахунків за податками слід проводити особливо ретельно, адже ухилення від сплати податків на нинішньому етапі одне з головних джерел збагачення. Ця сфера досить криміналізована. А тому навіть певні, на перший погляд, помилки в нарахуванні податків можуть свідчити про досить суттєві зловживання. При встановленні фактів значних сум, прихованих від оподаткування, слід передавати такі матеріали до правоохоронних органів.

Питання для самоперевірки:

1. Завдання, джерела і послідовність ревізії розрахунково-кредитних операцій.
2. У якій послідовності ревізія підзвітних сум?
3. Які бувають порушення в процесі розрахунків з постачальниками і підрядчиками?

Тема 7: Контроль і ревізія основних засобів, виробничих запасів, готової продукції та товарів.

Література: П(С) БО 7 “Основні засоби”; Л-10, с. 112-129; Л-12, с. 195-203, 186-188; Л-13, с. 88-99.

Методичні вказівки: вивчаючи питання контролю і ревізії основних засобів, треба звернути основну увагу на перевірку умов зберігання основних засобів, закріплення їх за виробничими підрозділами і матеріально відповідальними особами та ефективністю їх використання.

Потрібно знати порядок і способи перевірки складського обліку, доцільності надходження, повноти оприбуткування сільськогосподарської продукції, а також законності і доцільності її використання.

З'ясуйте порядок і послідовність перевірки результатів проведених інвентаризацій в коморах.

Зверніть увагу на порядок обчислення, оформлення і списання в межах природних втрат товарно-матеріальних цінностей, виявлення осіб, винних у нестачах, крадіжках та порядок відшкодування збитків.

Запам'ятайте:

Головні завдання економічного контролю основних засобів – виявлення законності, правильності та економічної доцільності їх придбання, оприбуткування, зберігання і використання у процесі виконання виробничої програми.

Інвентаризація основних засобів проводиться у процесі як внутрішніх, так і зовнішніх ревізій. Вона є засобом контролю за станом, умовами зберігання і експлуатації основних засобів, їх збереженістю.

Контроль операцій з руху основних засобів проводиться за каналами надходження і вибуття на підставі первинних документів, регістрів аналітичного та синтетичного обліку відповідно до законодавчих документів.

При перевірці амортизаційних відрахувань особлива увага звертається на метод амортизації об'єкта основних засобів, який обирається підприємством самостійно з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.

Втрати на ремонт не збільшують первісної вартості об'єкта основних засобів, а відносяться до витрат звітного періоду.

Методологічні засади формувань в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності передбачені в П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”, дотримання якого перевіряють під час контролю.

Питання для самоперевірки:

1. Завдання, джерела та послідовність проведення ревізії основних засобів і виробничих запасів.
2. Перевірка стану складського господарства.
3. Вимоги до інвентаризації окремих складів.
4. Порядок списання у межах природних втрат.

Тема 8: Контроль і ревізія затрат праці та її оплати.

Література: Л-10, с. 98-112; Л-12, с. 173-186; Л-13, с. 142-164.

Методичні вказівки: Під час вивчення даної теми треба добре засвоїти первинний облік затрат праці та її оплати.

Перевіряючи правильність нарахування оплати праці, потрібно досконало вивчити первинні документи, зміст зафіксованих у них господарських операцій та повноту здійснення утримань з оплати праці.

Запам'ятайте:

Контроль праці та її оплати спрямований на забезпечення ефективного використання трудових ресурсів, фонду оплати праці, повноти і своєчасності розрахунків з оплати праці.

Контроль за станом організації праці, нормування, використання трудових ресурсів проводиться з метою визначення резервів поліпшення використання трудових ресурсів, що значною мірою впливає на виконання виробничих завдань.

Такий аналіз використання фонду оплати праці здійснюють не лише в цілому по підприємству, а й по категоріях працівників (робітники, службовці, інженерно-технічні працівники), виробничих підрозділах і галузях сільськогосподарського виробництва. Це дозволяє виявити ділянки, де фонд оплати праці використовується неефективно, і поглибити перевірку з метою виявлення порушень, зловживань при нарахуванні оплати праці, а також резервів обґрунтованої економії витрачання коштів на затрати праці.

Ревізія розрахунків з оплати праці здійснюється відповідно до порядку ведення синтетичного й аналітичного обліку за рахунком 66 “Розрахунки з оплати праці”, законодавчих та нормативних документів.

Питання для самоперевірки:

1. Назвіть джерела даних для перевірки затрат праці та її оплати.
2. У чому суть перевірки дотримання норм виробіток і розцінок?
3. Основні питання, які ставлять під час перевірки стану бухгалтерського обліку і розрахунків з оплати праці.

Тема 9: Контроль і ревізія виробничої діяльності та капітальних вкладень

Література: Л-12, с. 209-251; Л-13, с. 164-169.

Методичні вказівки: Вивчаючи дану тему, треба звернути увагу на прийому та способи перевірки повноти оприбуткування продукції. Важливим прийомом перевірки повноти оприбуткування готової продукції є контрольний запуск сировини і матеріалів у виробництво з зазначенням виходу готової продукції та аналізом її якості. Вивчаючи питання ревізії діяльності допоміжних виробництв, слід встановити, чи забезпечують вони потреби основної діяльності господарств, як впливають результати роботи цих виробництв на собівартість продукції основних галузей.

Під час вивчення матеріалу теми треба звернути увагу на питання перевірки обґрунтованості планування капітальних вкладень та джерел їх фінансування. Ретельному контролю підлягають операції, пов'язані з придбанням основних засобів, із закладанням і вирощуванням багаторічних насаджень, з формуванням основного стада, а також з джерелами їх фінансування.

Запам'ятайте:

Основним питанням контролю і ревізії галузі рослинництва є ефективність використання землі. Контроль проводиться із залученням спеціалістів даної галузі. Основна роль відводиться внутрігосподарському контролю.

Контроль і ревізія галузі тваринництва має на меті виявлення резервів збільшення виробництва продукції, кращої якості, забезпечення її повного оприбуткування. Вона передбачає активну участь в її проведенні спеціалістів: зоотехніків-селекціонерів, зооінженерів, спеціалістів з племінної справи, ветлікарів та ін.

Мета ревізії промислових виробництв – встановлення доцільності організацій та економічної вигоди для підприємства.

Від належної організації роботи допоміжних виробництв залежить успішне функціонування основних галузей.

Контролюючи витрати з управління та обслуговування виробництвом і підприємством, встановлюють їх вплив на фінансові результати.

Під час ревізії витрат діяльності важливо перевірити фактичну собівартість окремих видів продукції за калькуляційними статтями витрат.

Питання для самоперевірки:

1. Які завдання, джерела і послідовність проведення ревізії виробничої діяльності?
2. Як перевіряється вірогідність та реальність витрат на виробництво?
3. Як перевірити повноту оприбуткування продукції?
4. Який порядок перевірки підприємств громадського харчування і житлово-комунального господарства?
5. Особливості перевірки капітальних вкладень і джерел їх фінансування.

Тема 10: Контроль і ревізія реалізації продукції, фондів, резервів і фінансових результатів.

Література: Л-10, с.158-162, с. 163-171; Л-12, с. 251-260; Л-14, с. 202-207.

Методичні вказівки: під час вивчення цієї теми треба загострити увагу на перевірці: законності реалізації різних видів сільськогосподарської і промислової продукції за різними напрямками;

правильності застосування цін, тарифів на продукцію, що реалізується, роботи і послуги на сторону, використовуючи прийоми зустрічної перевірки;

правильності утворення і використання фондів та резервів майбутніх витрат і платежів;

наявності і використання джерел цільового фінансування.

Запам'ятайте:

Здійснюючи ревізію операцій з реалізації продукції, робіт і послуг, слід звернути увагу на належну організацію внутрігосподарського контролю.

У ринкових умовах господарювання, коли фінансово-господарська діяльність підприємства здійснюється за рахунок власних фінансових ресурсів, а в разі їх нестачі – за допомогою позичкових коштів, крім ревізії фінансових результатів, постає необхідність аналізу фінансового стану, зокрема в оцінці фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел.

Метою оцінки фінансового стану є надання оцінки результатам господарської діяльності підприємства за певний період та певну дату.

Фінансовий стан визначає результативність діяльності та спроможність підприємства фінансувати свою діяльність. Фінансовий стан може бути стійким, нестійким та кризовим. Здатність підприємства своєчасно здійснювати платежі ат фінансувати свою діяльність на принципах розширеного відтворення свідчить про його задовільний стан.

Для комплексного аналізу фінансового стану підприємства необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, які з різних сторін характеризують фінансовий стан підприємства.

Показниками та факторами доброго фінансового стану підприємства може бути стійка платоспроможність, ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків, наявність стабільних фінансових ресурсів.

Показники та фактори незадовільного фінансового стану – неефективне розміщення коштів, брак власних оборотних коштів, наявність стійкої заборгованості за платежами, негативні тенденції у виробництві.

До найзагальніших показників комплексної оцінки фінансового стану належати показники дохідності й рентабельності (група показників 4,5).

Велике значення має аналіз структури доходів підприємства та оцінка взаємозв'язку прибутку з показниками рентабельності. Важливо проаналізувати зв'язок прибутку підприємства з формуючими прибуток факторами, що полегшує практичну орієнтацію в цих питаннях.

Дохідність підприємства характеризується абсолютними й відносними показниками. Абсолютний показник дохідності – це сума прибутку або доходів. Відносний показник – рівень рентабельності. Рівень рентабельності підприємств, пов'язаний із виробництвом продукції (товарів, послуг), визначається як відсоткове відношення прибутку до її собівартості.

Питання для самоперевірки:

1. Які завдання вирішують у ході ревізії реалізації продукції, робіт і послуг?
2. Які основні джерела інформації та послідовність проведення ревізії реалізації продукції?
3. Які питання підлягають перевірці в ході ревізії фінансових результатів?
4. Як перевірити фінансовий стан ревізованого підприємства?

Тема 11: Контроль і ревізія стану достовірності бухгалтерського обліку та звітності.

Література: Л-7, с. 348-387; Л-10, с. 176-179; Л-12, с. 187-192, с. 265.

Методичні вказівки: Під час вивчення питань цієї теми усвідомити, що правильно організований облік відіграє вирішальну роль у справі контролю за виконанням завдань і збереженням власності.

Треба також встановити, як виконуються в господарстві заходи, спрямовані на поліпшення і спрощення обліку, його централізацію, механізацію, раціональну організацію праці облікових працівників, підвищення контрольних функцій і оперативності обліку.

Запам'ятайте:

Проводячи перевірку бухгалтерського обліку та звітності, слід не тільки перевірити стан бухгалтерського обліку та достовірність фінансової звітності, а й вжити разом з керівництвом підприємства конкретних заходів щодо усунення виявлених в обліку і фінансовій звітності недоліків.

Докорінні зміни в економіці нашої держави, пов'язані з переходом України до ринку, реформа бухгалтерського обліку та фінансової звітності, зміна форм власності, вимагають утвердження правових засад регулювання, організації й ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалення прийомів і способів ревізії, перевірки виконання законів України, указів президента, постанов Верховної Ради, Кабінету Міністрів України з питань бухгалтерського фінансового й управлінського обліку та фінансової звітності.

Питання для самоперевірки:

1. Які завдання, джерела і послідовність ревізії стану бухгалтерського обліку, звітності та дисципліни виконання?
2. Як встановити правильність та повноту ведення синтетичного і аналітичного обліку?
3. У чому суть контролю за дотриманням статуту сільськогосподарського підприємства?

Тема 12: Особливості контролю і ревізії селянських (фермерських) господарств та інших форм господарювання агропромислового комплексу.

Література:

Методичні вказівки: на 1 січня 1999 року в Україні нараховувалось біля 35 тис. Фермерських господарств; їх діяльність треба перевіряти. Об'єктами перевірки є: земля та її раціональне використання, доходи та їх розподіл, розрахунки з бюджетом, порядок ведення обліку.

При вивченні теми слід звертати увагу на суть, завдання та особливості контролю діяльності селянських (фермерських) господарств.

Об'єкти контролю. Перевірку раціонального використання землі. Правильність визначення фінансових результатів діяльності. Повноту та своєчасність сплати податків у бюджет та позабюджетні платежі. Достовірність ведення обліку селянських (фермерських) господарств.

На особливості контролю господарської діяльності, стану бухгалтерського обліку і звітності малих, акціонерних, спільних та інших сільськогосподарських підприємств і об'єднань. Особливості контролю за вкладенням інвестицій в аграрний сектор.

Особливості економічного контролю в інших галузях АПК (переробних, будівельних, ремонтно-технічних, агротехсервісних, агрохімічних та ін.).